

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 01 473 55 51
E: gp@zagovornik-rs.si

**Univerzitetni rehabilitacijski inštitut
Republike Slovenije Soča (URI Soča)
Dr. Zvone Čadež, direktor**

Linhartova 51
1000 Ljubljana

E: info@uri-soca.si

Številka: 0706-1/2024/1
Datum: 23. 2. 2024

Zadeva: Priporočilo Zagovornika načela enakosti glede zagotovitve pregledov za pridobitev ali podaljšanje zdravniškega spričevala za voznike z invalidnostmi v času zdravniške stavke

Spoštovani direktor URI Soča dr. Čadež,

Zagovornik načela enakosti (Zagovornik) se je iz poročanja medijev o opozorilih Nacionalnega sveta invalidskih organizacij (NSIOS) seznanil s težavami, s katerimi so v času zdravniške stavke soočeni **vozniki motornih vozil z invalidnostmi** zaradi nedelovanja *Ambulante za voznike s posebnimi potrebami*, ki deluje v okviru URI Soča. Da ta ne deluje, izhaja tudi iz obvestila na spletni strani URI Soča.¹

Zagovornik na podlagi 21. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD) izdaja naslednje priporočilo.

Zagovornik priporoča URI Soča, da zagotovi nemoteno delovanje Ambulante za voznike s posebnimi potrebami in opravljanje vseh njenih ključnih storitev: zdravniških pregledov kandidatov za voznika, kontrolnih pregledov voznikov in pregledov za podaljšanje zdravniškega spričevala za voznike, ki potrebujejo prilagoditev osebnega vozila. Zagotovi naj torej ključne storitve, ki so nujni predpogoj za neodvisno osebno mobilnost voznikov z invalidnostmi, ki mora biti zagotovljena brez vsake diskriminacije.

Naprašamo vas, da nas v 5 dneh od prejema tega dopisa obvestite o upoštevanju priporočila.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

¹ Dostopno na: <https://www.uri-soca.si/sl/Obvestila/>

Priloga:

- Utemeljitev strokovne službe Zagovornika k priporočilu št. 0706-1/2024/1

Poslano:

- naslovníku (e-pošta),

- zbirka dok. gradiva

V vednost:

- Predsednica Republike Slovenije (gp.uprs@predsednica-slo.si)
- Državni svet Republike Slovenije (gp@ds-rs.si)
- Državni zbor (gp@dz-rs.si)
- Ministrstvo za zdravje (mz@gov.si)
- Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije (saska.terseglav@zdrzz.si)
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (gp@zzzs.si)
- Varuh človekovih pravic (info@varuh-rs.si)
- Svet za invalide Republike Slovenije (svetzainvalide-rs.mddsz@gov.si)
- Nevladnim organizacijam (po seznamu)

1.

Zagovornik priporoča URI Soča, da zagotovi nemoteno delovanje Ambulante za voznike s posebnimi potrebami in opravljanje vseh njenih ključnih storitev: zdravniških pregledov kandidatov za voznika, kontrolnih pregledov voznikov in pregledov za podaljšanje zdravniškega spričevala za voznike, ki potrebujejo prilagoditev osebnega vozila. Zagotovi naj torej ključne storitve, ki so nujni predpogoj za neodvisno osebno mobilnost voznikov z invalidnostmi, ki mora biti zagotovljeno brez vsake diskriminacije.

Po Ustavi RS in ZvarD je prepovedana diskriminacija vseh oseb zaradi njihovih osebnih okoliščin, med katerimi je tudi invalidnost. To so skladno z 2. členom ZvarD dolžni upoštevati državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe, ki morajo na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb.

Konvencija o pravicah invalidov² (MKPI), ki jo je Slovenija ratificirala leta 2008, v 9. členu zavezuje države pogodbenice, da osebam z invalidnostmi omogočijo neodvisno življenje in polno sodelovanje na vseh področjih življenja, sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi osebam z invalidnostmi med drugim zagotovijo, da imajo enako kot drugi dostop do prevoza ter do storitev, ki so namenjene javnosti ali se zanjo opravljajo v mestu in na podeželju.³ Ukrepi za prepoznavanje in odpravljanje ovir pri dostopnosti se med drugim nanašajo tudi na javna prevozna sredstva. MKPI v 20. členu posebej jamči tudi osebno mobilnost ljudi z invalidnostmi. Državo zavezuje, da sprejme učinkovite ukrepe, s katerimi ljudem z invalidnostmi zagotavlja največjo mogočo samostojno (neodvisno) osebno mobilnost.

Zagovornik je v okviru priprave posebnih poročil o nedostopnosti javnega medkrajevnega avtobusnega prevoza za gibalno in senzorno ovirane⁴ na podlagi podatkov Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (MOPE) ter informacij nevladnih organizacij ugotovil, da država povečini ne izpolnjuje zakonskih obvez⁵ iz Zakona o izenačevanju možnosti invalidov⁶ (ZIMI), zaradi česar je javni avtobusni prevoz ljudem z invalidnostmi pretežno nedostopen. Podobno velja tudi za železniški prevoz.

² Konvencija o pravicah invalidov in Izbirni protokol h Konvenciji o pravicah invalidov. Glej Uradni list RS - Mednarodne pogodbe, št. 10/08. Dostopno na:

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5314>.

³ Zakon o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (MKPI), Uradni list RS št. 37/08 – MP, št. 10. Dostopno na:

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5314>.

⁴ Posebni poročili sta dostopni na: <https://zagovornik.si/izdelki-zagovornika/posebna-porocila/>.

⁵ Skladno z 38. členom ZIMI je rok za ustrezno prilagoditev avtobusov za prevoz potnikov z invalidnostmi v cestnem prometu z namenom zagotavljanja dostopnosti potekel 11. decembra 2020. MOPE do zdaj še ni sprejelo standardov ali pravil glede tega, kakšne lastnosti konkretno morajo imeti avtobusi, da bi izpolnili zahtevo po dostopnosti za gibalno in senzorno ovirane osebe, kot to zahteva ZIMI v 16. členu. Prav tako ministrstvo ni sprejelo standardov ali pravil glede števila avtobusov, ki bi jih izvajalec koncesije moral prilagoditi, da bi zadostil zahtevi po dostopnosti avtobusnega prevoza za ljudi z invalidnostmi. Posledično ministrstvo tudi ne vodi evidence oziroma ne opravlja nadzora nad tem, ali so avtobusi, s katerimi se izvaja koncesija, ustrezno prilagojeni potnikom z invalidnostmi.

⁶ Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14 in 32/17). Dostopno na:

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4342>.

Zaradi nedostopnega javnega prevoza morajo ljudje z invalidnostmi uporabljati lastni prevoz, za katerega potrebujejo ustrezno vozniško dovoljenje.

Brez možnosti pridobitve oziroma podaljšanja vozniškega dovoljenja za lastni prevoz v času zdravniške stavke ob že tako nedostopnem javnem prevozu to za ljudi z invalidnostmi pomeni, da so jim lahko odvzete možnosti prevoza. To pa ogroža njihovo pravico do izobraževanja, zaposlitve, dostopa do zdravstvenih storitev, prostočasnih aktivnosti in splošne vključenosti v družbo. To je nesprejemljivo zlasti z vidika varstva pred diskriminacijo po ZVarD, saj se nesorazmerno poslabšuje položaj ljudi, ki so že tako ovirani pri svoji mobilnosti in bi morali biti deležni prednostnega varstva.